

ISSN (Online) 2560-4708

145 година од рођења Косте Милетића 1874-2019

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1
www.udruzenjepvlps.org

БИЛТЕН

Број 95, новембар 2019. године

ВАНРЕДНА КОНФЕРЕНЦИЈА УПВЛПС

Радно председништво ванредне конференције, слева: Ракић Милан, Грујић Златомир, Башарагин Милорад и Богдановић Златомир

Ванредна конференција Удружења пензионисаних војних летача и падобранца Србије одржана је 6. новембра 2019. године. Као и свих претходних година од оснивања највиши скуп пензионисаних војних летача и падобранаца одржан је у Дому ваздухопловства Земун. Конференција је почела у 17.00, а завршила у 18.45 часова.

У реферату председника који се бавио проблемима и тешкоћама у раду и могућим правцима даљег рада и деловања, изражено је јединствено опредељење да се траже методи и садржаји рада који ће обезбедити даљи рад удружења и сачувати тековине деловања у претходних двадесет и седам година.

Усвојен је предлог да се настави деловање у досадашњем формату с тим што је формирана радна група са задатком да до редовне годишње конференције у априлу 2020. године, а након сагледавања суштине проблема и могућих праваца деловања, предложи измене и допуне статута удружења, организације и нових кадровских решења.

На конференцији је за потпредседника удружења изабран Башарагин Милорад уместо недавно преминулог Војислава Стојановића.

Чланови удружења и гости прате дискусију током рада конференције 6. новембра 2019. године

70 ГОДИНА 98. ВАЗДУХОПЛОВНЕ БРИГАДЕ

Командант РВ и ПВО генерал-мајор Душко Жарковић на прослави 70 година 98. вбр

На аеродрому „Морава“ код Краљева 28. новембра 2019. године свечано је обележен Дана 98. ваздухопловне бригаде и 70 година од њеног настанка.

Генеза бригаде сеже од 28. новембра 1949. године када је формиран 198. јуришни пук, чији је наследник 98. ловачко-бомбардерски авијацијски пук, који има најдужу традицију од свих јединица које су ушле у састав садашње бригаде. То је била и најстарија формирана јединица у некадашњем РВ и ПВО. Садашња 98. ваздухопловна бригада настала је интеграцијом јединица РВ и ПВО базираних на аеродромима у Лађевцима и Нишу: 161. и 285. ваздухопловне базе, 98. ловачко-бомбардерског и 119. хеликоптерског пука и једног одељења 353. извиђачке авијацијске ескадриле.

Поводом Дана бригаде, најбољим припадницима јединице уручене су награде и похвале, а гости су били у прилици да погледају тактичко-технички збор наоружања и опреме.

Свечаности су присуствовали командант Ратног ваздухопловства и ПВО генерал-мајор Душко Жарковић, припадници Министарства одбране и Војске Србије, представници Рашког и Моравичког управног округа, ранији команданти јединице и бројни гости.

Заставни вод са ратном заставом 98. ваздухопловне бригаде на прослави 70-годишњег јубилеја

РУСКО-СРПСКА ТАКТИЧКА ВЕЖБА „БАРС

Пилоти РВ и ПВО Војске Србије и њихове колеге из Ваздушно-космичких снага Оружаних снага Руске Федерације учествовали су у петој по реду заједничкој летно-тактичкој вежби БАРС 2019 - скраћено: “Братство авијатичара Русије и Србије”. Вежба је почела 3. октобра, а завршена 2. новембра 2019. године.

Пилоте Војске Србије предводио је командант 204. ваздухопловне бригаде пуковник Бране Крњајић. На аеродрому "Приволжски" дочекао их је начелник 185. Центра за припрему и борбену примену јединица ваздушно-космичких снага Руске Федерације, пуковник Алексеј Владимирович Ротко, који је пожелио добродошлицу колегама из Србије и истакао да о сарадњи и односу између две војске најбоље говори назив вежбе.

Пилоти РВ и ПВО ВС и њихове колеге из ВКС ОС Руске Федерације успешно су извели заједничку летно-тактичку вежбу БАРС 2019. Вежбу је обележила изузетна обученост, добра комуникација и дух пријатељства српских и руских пилота.

У вежби су учествовале посаде на ловачким авионима МиГ-29

Учесницима вежбе, по наредби министра одбране Руске Федерације генерала армије Сергеја Шојгуа, уручене су медаље за успешно учешће на вежби.

Командант 204. вбр пуковник Бране Крњајић, који је предводио групу пилота Војске Србије, рекао је да је веома задовољан приказаним, посебно истичући демонстрирану обученост, али и велику мотивисаност припадника две војске.

Изразивши задовољство због успешне реализације комплексних задатака, начелник 185. Центра за припрему и борбену примену јединица ваздушно-космичких снага Руске Федерације пуковник Алексеј Владимирович Ротко, вежбу је оценио високом оценом.

Представник команде Ваздушно-космичких снага Русије пуковник Константин Суриков, захвалио је свим учесницима на поштовању мере безбедности, а посебно техничком особљу које је добро припремило ваздухоплове и технику и омогућило успешно извршење свих задатака.

Као и посаде хеликоптеа Ми-17

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- **2. децембра 1949. године**, формиран је 204. ловачки авијацијски пук, тај датум се слави као Дан 204. ваздухопловне бригаде.

- **3. децембра 1916. године**, на аеродрому Вертекоп код Солуна, формирано је Њепорско одељење, а командир је био капетан Бранко Вукосављевић.

- **4. децембра 1944. године**, на аеродрому Нови Сад, формиран је 422 журишни авијацијски пук.

- **9. децембра 1944. године**, на аеродрому у Руми, формиран је 423 журишни авијацијски пук.

- **10. децембра 1912. године**, у Скопљу је летео први српски пилот, наредник Михаило Петровић на авиону Дукс Биплан.

- **10. децембра 1944. године**, почела је преобука пилота за јединице Групе ваздухопловних дивизија ЈА. Пилоти-ловци су се обучавали на авионима Јак, на аеродрому Рума. Преобука пилота журишника на Ил-2 почела је у Земуну.

- **14. децембра 1933. године**, указом Краља Александра Првог Карађорђевића, на аеродрому Земун је основана Ваздухопловна опитна група. Исте године основана је и Катедра за аеро-наутику на Техничком факултету Универзитета у Београду.

- **15. децембра 1944. године**, у Великим Радинцима формиран је 112 ваздухопловни ловачки пук.

- **15. децембра 1944. године**, у Руми је формиран 113 ваздухопловни ловачки пук.

- **16. децембра 1818. године**, у Петровом Селу код Дубровника је рођен Матија Бан, истакнути српски политичар и дипломата, који

је још средином 19. века писао о ваздухопловству (чланак "Воздухопловие" у листу "Новине сербске", бројеви 76 и 77 из 1844.).

- **20. децембра 1944. године**, на аеродрому у Лаћарку, формиран је 421 журишни авијацијски пук.

- **22. децембра 1921. године**, министар Војске и Морнарице Краљевине СХС, потписао је Упут о употреби ваздухоплова, први доктринарно-нормативни документ о војном ваздухопловству у Југославији.

- **24. децембра 1912. године** војвода Радомир Путник је донео решење о формирању Ваздухопловне команде са седиштем у Нишу. У њен састав ушли су Аеропланско и Балонско одељење, Водоничка централа и Голубија пошта, сви сегменти тадашњег ваздухопловства. За првог команданта постављен је мајор Коста Милетић. Први војни аеродром налазио се у Трупалском пољу у близини Ниша. Овај датум се обележава као Дан Ваздухопловства и противваздухопловне одбране Војске Србије.

- **25. децембра 1944. године**, на аеродрому у Руми, формиран је 111 ловачки авијацијски пук.

- **27. децембра 1912. године**, на железничку станицу Медошевац код Ниша је стигло осам авиона које је Србија купила у француској за новоформирано Аеропланско одељење Ваздухопловне команде.

- **28. децембра 1886. године**, у Београду је рођен Јован Југовић, један од првих шест српских пилота.

- **29. децембра 1944. године**, формиран су штабови 42 журишне ваздухопловне дивизије и 11 ловачке ваздухопловне дивизије.

ПОДСТИЦАЈ ЗА ДАЉИ РАД

У Команди ваздухопловства у Земуну је у среду 6. новембра 2019. године одржана Ванредна конференција Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије.

Основни циљ сазивања ванредне конференције је био да се покуша изнаћи начин организовања и деловања Удружења у наредном периоду у складу са ситуацијом и новонасталим условима у смислу на првом месту смањена броја активних чланова, недовољне заинтересованости "младих пензионера" за учешће у раду Удружења, те потребе даљег осавремењавања садржаја и метода рада.

Након уводне речи председника УПВЛПС, мр Златомира Грујића и избора радног председништва, присутни чланови су једногласно усвојили пословник, након којег се приступило расправи по тачкама.

У веома конструктивној дискусији, своје предлоге и виђење рада УПВЛПС у наредном периоду, али и критике, поред председника Грујића, изнели су и чланови Удружења Милорад Башарагин, Драгослав Спасојевић, Звонко Јурјевић, Љубиша Антонијевић, Ристо Шпирић, као и Бориша Мандић из Удружења пилота "Ма 2+", те Валериј Ловрен из Удружења пилота "Курјаци са Ушћа".

Општи закључак дискусије и свих изнетих предлога и критика се може сажети у ставу да рад Удружења не треба прекидати, али да свакако до редовне и изборне конференције у априлу 2020. године треба формирати радну групу чији ће задатак бити да уз уважавање свих критика и предлога сачини стратегију деловања у наредном периоду, те у том смислу измену и допуну тренутног Статута Удружења.

У радну групу су изабрани:

- *Златомир Богдановић* (за анализу досадашњих активности и предлоге делокруга рада Удружења по питању решавања статусних питања летача);

- *Марко Новаковић* (за анализу досадашњих активности и предлоге делокруга рада Удружења по питању сарадње са сродним међународним летачким организацијама);

- *Зоран Јаковљевић* (за анализу досадашњих активности и предлоге делокруга рада Удружења по питању сарадње Удру-

жења са СУБНОР-ом и осталим патриотским организацијама);

- *Милан Ракић* (за анализу досадашњих активности и предлоге делокруга рада Удружења по питању информисања и наступа Удружења у медијима и на друштвеним мрежама);

- *Бориша Мандић* (за анализу досадашњих активности и предлоге делокруга рада Удружења по питању неговања ваздухопловних традиција и сарадње са сродним летачким удружењима у земљи);

На конференцији је за потпредседника Удружења уместо преминулог Војислава Стојановића изабран Милорад Башарагин. За чланове Извршног одбора удружења изабрани су Зоран Јаковљевић и Борислав Пејић.

У складу са закључцима ове ванредне конференције, УПВЛПС наставља са радом до редовне изборне конференције у априлу 2020. године, са посебним тежиштем на активност радне групе која ће на бази анализе, ставова и закључака ове ванредне конференције припремити предлог измена и допуна Статута, циљева и задатака, садржаја и метода рада до редовне конференције када ће се изабрати нови органи и тела удружења. (М.Р.)

ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ "СРПСКИ АЕРОНАУТ" У АРАНЂЕЛОВЦУ

Поводом 145 година од рођења пуковника Косте Милетића првог српског ваздухопловца, Народна библиотека "Свети Сава" из Аранђеловца организовала је 13. новембра 2019. године, представљање монографије "Српски аеронаут - пуковник Коста Милетић" аутора Златомира Грујића.

Монографија је посвећена првом српском пилоту балона - аеронауту и ваздухопловном стручњаку (1902), оснивачу голубије поште (1908), балонске јединице (1909), прве аеропланске ескадре (1912), првом команданту ваздухопловства Краљевине Србије од 1912. до 1916. године, оснивачу и председнику Удружења резервних авијатичара Краљевине Југославије (1927-1941).

Тако је, скоро век и по од рођења први српски ваздухопловац први пут јавно представљен у свом родном граду.

За промоцију књиге валадало је велико интересовање, а сам догађај је наишао на велики одјек у граду под Букуљом и шире.

„ЕРБАС“ РАЗВИЈА СИСТЕМ „НЕВИДЉИВОСТИ“ ЗА ХЕЛИКОПТЕР Х-145М

„Ербас хеликоптери“ развијају нови систем помоћу којег би хеликоптер Х-145М био опасан димом који би му помогао да буде „невидљив“. Систем би се примењивао у фази лебдења приликом избацивања трупа.

Програмски директор за хеликоптер Х-145М Марк Хенинг рекао је на медијском брифингу у Минхену да таква врста система представља иновацију када је реч о хеликоптерима и да се показала добро приликом раних тестова, преноси портал Џејнс.

„Развијамо систем за брзо скривање током лета како би Х-145М био невидљив током најопасније фазе мисије, када лебди на висини од двадесетак метара приликом избацивања трупа. То је примењено на возилима, али није никад на хеликоптерима“, рекао је Хенинг.

Како је додао, систем функционише тако што се на хеликоптер инсталирају уређаји за испуштање дима помоћу којих се дим шири око летелице.

На тај начин се замрачују визуелни и инфрацрвени сигнали хеликоптера.

Лаки вишенамени хеликоптер Х-145М јесте један од најсавременијих у својој класи.

Реч је о последњој генерацији хеликоптера за извршавање најзахтевнијих мисија – транспорта, трагања и спасавања, борбених мисија, медицинских евакуација, надзора и осматрања, итд.

Може да покрије широк спектар војних задатака. Има модерна кокпит, а кабина је компатибилна са наочарима за ноћно летење. Ту је и напредна верзија аутопилота.

Иначе, међу купцима хеликоптера Х-145М је и Србија која је наручила девет таквих летелица. Србија је први купац Х-145М опремљеног системом Х-Форс а први хеликоптер са том опремом успешно је извео свој први лет у септембру ове године у Донауверту у Баварској.

Први хеликоптер Х-145М је предат Србији у јуну на сајму наоружања и војне опреме у Београду.

„Ербас“ је увео филозофију базичне платформе за хеликоптере на коју може да се инсталира различита опрема за различите летачке операције. Због тога Х-145М има „мултирол“ платформу и могуће га је користити за више намена. *Извор: rts.rs, 05.11.2019. године.*

ИНДИЈА СЛУЧАЈНО ОБОРИЛА СВОЈ ХЕЛИКОПТЕР

Индијско ратно ваздухопловство саопштило је да је случајно оборило један од својих хеликоптера током окршаја са пакистанским борбеним авионима над делом Кашмира који је под контролом Индије. Све се одиграло 27. фебруара, а том приликом погинуло је 6 припадника ратног ваздухопловства. Тада је ракета земља-ваздух оборила летелицу Ми-17 у Кашмиру. Индија је саопштила да су њени борбени авиони погодили војни камп на брду Балакот у унутрашњости Пакистана 26. фебруара, где су били чланови екстремистичке групе одговорне за самоубилачки напад аутомобилом бомбом, у којем је погинуло 40 индијских војника. *Извор: Бета, 04.11.2019. године.*

НОВО КИНЕСКО МОЋНО ОРУЖЈЕ

Модел борбеног хеликоптера „супер ајкула“ личи на летећи тањир, а његов прототип требало би да обави први лет 2020. године. Реч је о летелици крајње експерименталног карактера чија се примена не очекује ускоро. Рад на овом моделу је користан у смислу развоја технологија летелица у будућности.

Летелица је слична оним из научно-фантастичних филмова, дуга је 7,6 метара, а широка 2,85 метара.

Пилотска кабина са два места, смештена је у средини прстенасте структуре летелице, која уз два турбоцет мотора, може да развије велику брзину - и до 650 километара на час.

Хеликоптер је тежак шест тона и може летети на висини до 6.000 метара.

Први лет прототип хеликоптера футуристичког дизајна имаће 2020. године на манифестацији "Airshow China 2020" у граду Џухај, у јужној провинцији Гуангдонг.

Наводи се да су постигнути велика брзина, и низак ниво буке, а да ће, када је реч о хеликоптерима будућности, бити потребно додатно радити на њиховом лакшем одржавању и већој поузданости. *Извор: Новости, 13.10.2019. године.*

ЈУЖНОКОРЕЈСКИ ХЕЛИКОПТЕР СА СЕДАМ ЉУДИ ПАО У МОРЕ

Јужнокорејски ватрогасни хеликоптер са седам особа срушио се у море код острва Докдо

Јужнокорејски ватрогасни хеликоптер са седам особа срушио се у море код острва Докдо, изјавио је званичник ватрогасне службе.

Јужнокорејска обалска стража и приватни бродови претражују област где је пао хеликоптер трагајући за преживелима, а министарство одбране послало је бродове, авионе и рониоце да помогну у спасавању, јавила је агенција Јонхап, преноси Ројтерс.

Хеликоптер је превозио једног болесника до болнице на јужнокорејско копно. Срушио се убрзо по полетању са острва Докдо. *Извор: Танјуг, 01.11.2019. године.*

ЈАТО ПТИЦА „ОБОРИЛО“ ИНДИЈСКИ АВИОН „МИГ-29“

Борбени авион „МиГ-29К“ индијских ваздухопловних снага срушио се током тренажног лета, а узрок несреће је јато птица на које је авион налетео, објавили су индијски медији.

Авион се срушио пре три дана у индијској држави Гоа, на југозападној обали Индије, преноси Танјуг.

Оба пилота су успела да се катапултирају и да се приземље у селу Верна, чији су мештани први притекли у помоћ пилотима. Убрзо по плетању, авион је налетео на јато птица и мотори су се запалили, објавио је портал „хиндустантимес“. Како се наводи, у инциденту нико није повређен на земљи. *Извор: Политика.рс, 19.11.2019. године.*

ISSN (Online) 2560-4708

Ваздухопловни билтен излази месечно у електронској форми. Намењен је члановима УПВЛПС, ваздухопловним ветеранима и љубитељима ваздухопловства. Уређење и припрема: Златомир Грујић и Милан Ракић.
E-pošta: zlgrujic@gmail.com www.udruzenjepvlps.org